

VEDTATT I KOMMUNESTYRET 09.12.13

KULTURSKOLEPLAN FOR GJESDAL

KULTURSKOLEPLAN FOR GJESDAL

GJESDAL KOMMUNE 2014-2020

GJESDAL
KULTURSKOLE

KUNSTNEREN II

I HØYERE GRAD ENN FORNUFTIGE MENNESKER ANER,
ER KUNSTNERNE FOLKETS NØDVENDIGE SANSEORGANER.

HVIS KUNSTEN BLE TATT FRA ET FOLK, BLE DET SOM Å RANE
DETS ØYNE OG ØRER, DETS HODE, DETS NESE OG GANE.

EN KROPP BLIR BERØVET SITT LYS, DENS SAFT VIL FORTØRKE,
OG BLIND VIL DEN KAVE OMKRING SOM EN ROBOT I MØRKE.

FOR KUNSTEN ER MER ENN ET FAG, DEN ER MER ENN KALLET
FOR UTVALGTE FÅ - DEN ER FORMENDE KRAFT I OSS ALLE.

DEN ER ALT SOM ER FRUKTBAR URO, EN FJÆR I VÅRT INDRE,
EN DRIFT SOM VIL SKAPE STØRRE AV DET SOM ER MINDRE.

SKULPTUR SOM FREMTVINGER FORM AV UFORMELIG MASSE,
ER VIRKSOM I BARNET SOM LEKER MED SAND I EN KASSE.

TA KUNSTNERENS BLIKK FRA ET BARN, TA FORMGLEDEN FRA DET,
OG SE, DET VIL TRÅ PÅ SITT SPANN OG VIL KASTE SIN SPADE,

OG SE, DET VIL GLEMME SIN LYST OG GÅ UNDER I SKYGGE,
OG BRØER OG BYER OG SKIB VIL DET INGENGANG BYGGE!

DRIV KUNSTNEREN UT: ALL LEK VIL DU DERMED FORDRIVE,
OG MISTER DU EVNEN TIL LEK, DA MISTER DU LIVET.

MER NYTTIG ENN ALLE DE DØDSENS FORNUFTIGE "NYTTER"
ER FORMEN SOM FØLER, ER BLIKKET SOM SER, ER TONEN SOM LYTTER...

Andrè Bjerke, Samlede dikt I, Aschehoug, 1982

INNHold

Forord	5
Bakgrunn og sammendrag	6
1. Kulturskolen i samfunnet	8
• Kulturskolens samfunnsoppdrag	
• Kulturutredningen 2014	
• Kommunen som kulturskoleeier	
• Kulturskole for hvem?	
• Stortingsmeldinger og planer	
2. Gjesdal kulturskole før, nå og fremover	12
• Fra musikk-skole til kulturskole i Gjesdal	
• Visjon og mål i Gjesdal kulturskole	
• Fag og elevtall	
• Personalet	
• Formidling	
• Vegen videre	
• Historikk fra kulturskolen i Gjesdal	
3. Gjesdal kulturskole i egne sentrumsnære lokaler	18

- Behovet for egne sentrumsnære lokaler
- Rombehov nå og i fremtiden
- Behov for sal, scene og visningsrom for kunst
- Kulturskolen som ressurscenter
- Eksempler til inspirasjon

4. Aktiviteter og formidling	26
• Vinterferiemoro	
• Kulturskoleuka og venneuke	
• Jule- og sommeravslutninger	
• 40-årsjubileum	
• Etterspørsel etter spilloppdrag	
• Eventyruka i Sandnes kommune	
• Den nye Gjesdalsangen med noter	
5. Musikkundervisning	32
• Sang, piano, gitar/band, slagverk, treblås, keyboard, trekkspill, fiolin	
6. Gruppeundervisning	36
• Dans, drama, visuelle kunsthag	
7. Den kulturelle skolesekken (DKS)	40
• Målene med DKS	
• Økonomi og ansvar	
• DKS i Gjesdal	
• Lokale produksjoner i Gjesdal	
• Tema pr trinn for lokale produksjoner	
8. Kulturskoletimen	44
• Lokal tilnærming i kulturskoletimen	
• Økonomi	
• Vegen videre	
Handlingsprogram med mål og tiltak	49

FORORD

Gjesdal kommune har en ung befolkning. En fjerdedel av innbyggerne er under 15 år. I gjeldene kommuneplan er et av de fire satsingsområdene barn og unge. Gjesdal skal være en god kommune å vokse opp i. Det er viktig for oss i Gjesdal at barn og unge skal oppleve trygghet, trivsel, tilhørighet og vekst. I arbeidet for trygge og gode oppvekstforhold skal vi ha fokus på både forebyggende og helsefremmende arbeid.

Kulturskolen representerer en viktig arena for de unge og skal være med på å bidra til at vi når kommunes mål om at det skal være godt å vokse opp i Gjesdal. I kommuneplanen blir det fremhevet at Gjesdal sine barn og unge skal oppleve trygghet i nærmiljøet og få muligheter til varierte og gode fritidsopplevelser. Her blir kulturskolen en viktig aktør.

Det er med stolthet det legges fram en kulturskoleplan for Gjesdal. Planen skal være et bidrag i å jobbe langsiktig for å få til en målrettet og viktig satsing på kulturskolen. Kulturskolen representerer et viktig tilbud i lokalsamfunnet som skal:

- Være en opplæringsarena for kunstnerisk uttrykksformer
- Være et viktig fritidstilbud
- Skape sunne og allsidige interesser hos barn og unge
- Være et kulturfaglig ressurscenter

Det er et håp at denne planen skal bidra til at Gjesdal får videreutviklet kulturskolen som en viktig arena for barn og unge.

Jone Haarr

skolesjef

Gjesdal kommune har hatt en form for kulturskole siden 1972. Det startet med fagrettleider i musikk som gav tilbud på alle skolene med utvidet musikkundervisning i skoletiden.

Siden da har kulturskolen hatt mange tilholdssteder i kommunen. Det har mer eller mindre vært en *omgangsskole*, hvor lærerne reiste rundt og underviste på omgang. De siste årene har likevel administrasjon og deler av undervisningen hatt fast tilhold, først på Solås skole, deretter på Ålgård og nå på Bærland skole.

Musikkskolen opplevde krise pga dårlig kommuneøkonomi og kunne blitt lagt ned på slutten av 1980-tallet. Sterke krefter ønsket ikke lenger utvidet musikkundervisning i skoletiden. Press på skolen førte til at en forlot utvidet musikkundervisning og tilbudet ble organisert som Musikkskole i 1987, etter en positiv avstemming i kommunestyret. Undervisningen på Ålgård ble nå flyttet til ettermiddag, og rektor ansatt med kontor på Bærland skole. Dirdal og Oltedal fortsatte med utvidet musikkundervisning i skoletiden. I 1990 kom igjen et forslag om nedlegging av Musikkskolen, men dette ble nedstemt i kommunestyret.

Etter at kulturskolen ble hjemlet i Opplæringsloven i 1997, fikk tilbudet en annen karakter. Flere kunsthøgskole skulle innlemmes og det signaliseres na-

BAKGRUNN

sjonale mål om 30% av elevmassen inn i kulturskolen. Kulturskolene i dag rommer mange forskjellige fagdisipliner. Det er opp til den enkelte kommune å bestemme innholdet i sin kulturskole. Sitat fra *Kulturutredningen 2014*:

De kommunale kulturskolene er av uvurderlig betydning for kulturaktivitetene og kulturarbeidet i hele landet. De er blant de viktigste lokale ytringskulturarenaer og et av kulturpolitikkenes viktigste verktøy i arbeidet med å styrke kulturens egenverdi og samfunnsvirkninger – rettferdighet, mangfold, demokrati og ytringsfrihet. De er institusjoner for rekruttering av utøvere og publikummere til kunst- og kulturfagene og en viktig arbeidsplass for profesjonelle kunstnere.

I de siste års budsjett og økonomiplaner i Gjesdal har det blitt sagt noe om at det skal finnes en varig lokalisering for kulturskolen i sentrumsnært område.

Det har tidligere vært skrevet planer i kulturskolesammenheng. For omlag 10 år siden ble det fremmet en kulturskoleplan politisk. Den ble tatt til etterretning, men fikk ikke følger i videre kommuneplaner. Det er viktig å ha et styringsverktøy, og denne kulturskoleplanen tar mål av seg å være det for kulturskolepolitikken de kommende årene.

SAMMENDRAG

Kulturskoleplanen omhandler i hovedsak kulturskolens rolle som kulturbærer og arbeid med opplæring i kunstfag for barn og unge i lokalsamfunnet, samt behovet for eget sentrumsnært bygg til dette arbeidet.

Kulturskolens rolle som kulturbærer i samfunnet beskrives i planens første kapittel. Det refereres fra Enger-utvalgets *Kulturutredningen 2014* og Agderforsknings *Prosjektrapport 5/2012*. I denne rapporten belyses barrierer for bruk av kulturskolen, som er viktig å vite noe om. Kapitlet gir også oversikt over stortingsmeldinger og planer som er aktuelle i kulturskolesammenheng.

I kapittel 2 redegjøres det for kulturskolens historikk og innhold. Det sies noe om historisk utvikling, visjon, mål, logo, fag, formidling og vegen videre med opprettelse av nye fag.

Kapittel 3 retter søkelyset mot kulturskolens behov for etablering i egne sentrumsnære lokaler. Lokaler som er synlige, lett tilgjengelige og tilpasset læringssituasjonen innen hver enkelt undervisningsdisiplin, samt god og forutsigbar arbeidssituasjon for kulturskolens ansatte. Videre vises behov for sal og scene til større produksjoner, samt visningsrom for visuelle kunstfag og øvingslokaler til band og korps. Til slutt i kapitlet omtales tre eksempler på nye eller ombygde kulturskoler.

De videre kapitlene 4, 5 og 6 tar i sin helhet for seg kulturskolens aktiviteter og formidling, samt fagplaner innen de ulike disiplinene. Fagene det undervises i er solosang, piano, gitar/band, slagverk, treblås (tverrfløyte, klarinett, saksofon), keyboard, trekkspill, fiolin/samspill, dans, drama og visuelle kunstfag. Det er også opprettet et samarbeid med Sandnes kulturskole hvor elever fra Gjesdal kan gå på skapende skriving.

De siste to kapitlene 7 og 8 omhandler kulturskolens rolle som kommune-kontakt for Den kulturelle skolesekken og som ansvarlig for Kulturskoletimen inn i skole/SFO. Regjeringen har foreslått å avvikle Kulturskoletimen med virkning fra skoleåret 2014–2015, men sier samtidig at kommunene som nå er i gang og ser at dette er et verdifullt og kvalitativt godt tiltak, oppfordres til å se på muligheten for videreutvikling. En videreføring av tilbudet i Gjesdal må drøftes politisk.

Planen avsluttes med handlingsprogram med mål og tiltak frem mot 2020.

1 KULTURSKOLEN I SAMFUNNET

Driften av kulturskoler i Norge skriver seg tilbake til slutten av 1950-tallet, hvor det ble opprettet kommunale musikkskoler ulike steder i landet. Fra 1982 ble det etablert en ordning med statlige tilskudd til drift av musikkskolene, først øremerkede, siden rammetilskudd, som førte til en ytterligere utbygging av tilbudet i landets kommuner. Da kulturskolevirksomheten ble forankret i opplæringsloven i 1997, fulgte ikke bare en videre utbredelse av tilbudet til alle landets kommuner, men også en utvidelse av kulturskolenes oppgaver og mandat. Det skulle ikke lenger være rene musikkskoler, men omfatte alle former for kunsthaglige uttrykk, og videre være kunsthaglige ressursentre i det lokale skole- og kulturlivet.

KULTURSKOLENS SAMFUNNSOPPDRAG

Det har vist seg vanskelig å definere et klart samfunnsoppdrag for kulturskolen som institusjon. Kulturskolene har hatt lite statlige føringer og utviklingen har vært ulik fra sted til sted. Likevel avtegner det seg et politisk bestemt samfunnsoppdrag for kulturskolene, om enn av en sammensatt karakter. I den nasjonale rammeplanen for kulturskolene *På vei til mangfold* (Norsk kulturskoleråd 2003), og i andre politikkdokumenter fra de siste par tiårene framheves fire typer mål eller forventninger til kulturskolen:

- Dannelsesmål, kulturskolen skal bidra til utvikling av skapende evner

*Et utvalg bilder fra konserter, forestillinger og utstillinger i Gjesdal kulturskole
Foto: Gjesdal kulturskole*

OPPLÆRINGSLOVEN § 13 - 6

"Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles."

- og identitet hos elever
- Breddemål, kulturskolen skal bidra til at alle barn skal få oppfylt sin rett til deltakelse i kunstnerisk virksomhet
- Kulturskolene skal bidra til at barn med særlige begavelser skal få mulighet til å utvikle sine kunstneriske talenter gjennom kulturskolene
- Kulturskolene skal fungere som kulturfaglige ressursentre i det lokale skole- og kulturlivet

Den siste forventningen har fått en økende aktualitet i og med nedbyggingen av de estetiske fagene i grunnskolen de siste tiårene.

Kulturskolens kjernevirksomhet omfatter kunsthaglig opplæring, individuelt eller i grupper, for kulturskoleelever i den kommunale kulturskolens egen

regi. Kjernevirksomheten finansieres av kommunen, og ved skolepenger, etter kommunalt vedtatte satser. Kommunen selv bestemmer omfanget av innholdet i det tilbudet kulturskolen skal gi. Barn og unge er hovedmålgruppen for kulturskolens tilbud.

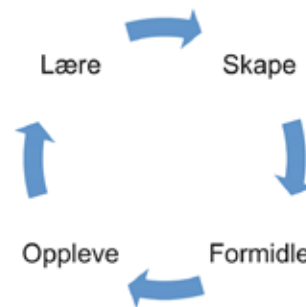
Selv om kulturskolen er forankret i det samme verdigrunnlaget som grunnskolen, er dens innhold og undervisningsprinsipper forskjellig fra skoleverket ellers. Kulturskolens egenart er primært tilrettelegging for den enkelte elevs kunstneriske og estetiske utvikling. Det er ikke formalisert elevvurdering og en har kontinuerlig fokus på utfoldelse og formidling. Kombinasjonen av elever som synger, danser, maler og spiller teater under samme tak gjør kulturskolen til et kunstnerisk veksthus med verdi for den enkelte, men også for hele fellesskapet.

At kunst og kultur har stor verdi i seg selv er udiskutabelt. Samtidig har satsing innen dette feltet stor betydning for andre samfunns mål slik som næringsutvikling og arbeidsplasser, integrering og inkludering, folkehelse, læring og kreativitet. Kulturskolene betegnes gjerne som en del av den kulturelle grunnmuren i dette arbeidet.

KULTURUTREDNINGEN 2014

Enger-utvalget har i *Kulturutredningen 2014* (NOU 2013:4) utdypet flere sider ved kulturskoledrift og definerer kulturskole inn i kulturlivets verdikjede:

- Når opplæringen i kunst- og kulturfag svekkes som en integrert del av grunnskolen, og det samtidig bygges opp selvstendige institusjoner for opplæring i kunst- og kulturfag (kulturskolene), som delvis er underlagt den kulturpolitiske forvaltningen, kan man si at kultursektoren i større grad enn før omfatter hele bredden av kulturlivets verdikjede.
- Med kulturlivets verdikjede sikter vi til den samfunnsmessige og økonomiske systemsammenhengen kunst- og kulturvirk-

somheter inngår som deler av. I tråd med samfunnsøkonomisk terminologi kan man skille mellom produksjon, distribusjon, konsumpsjon og reproduksjon som ulike ledd i kulturlivets verdikjede. I figuren er disse termene erstattet med betegnelse «skape», «formidle», «oppleve» og «lære».

Videre følger noen utdrag fra oppsummeringen av det utvalget mener er dets viktigste tilrådinger for kulturpolitikken i årene som kommer når det gjelder kulturskolen:

Nasjonale mål for kulturpolitikken (generelle)

- Samfunnet har et ansvar overfor kommende generasjoner for å opprettholde og utvide mangfoldet i kulturlivet. De nasjonale målene for kulturpolitikken bør være demokrati, rettferdighet og mangfold.

Tid for et lokalt kulturløft (jf. kapittel 12 og 15)

- Deler av den kulturelle grunnmuren har tapt i kampen om pengene lokalt. Når vi ønsker en kulturskole for alle, satsning på åpne bibliotek som viktig kulturarena og møteplass der folk bor, samt blomstrende kulturaktivitet og frivillig innsats blant annet i korps og kor, så forutsetter det større oppmerksomhet og mer penger også fra statlig hold. Utvalget mener det kan være behov for å vurdere øremerking av midler til lokalt kulturløft i kommunene i en tidsavgrenset periode. Disse midlene bør særlig rettes inn mot tiltak som folkebibliotekene, kulturskolene, innføring av en dirigentlønnsordning og øvings- og framføringslokaler i det lokale kulturlivet

Kulturpolitikkenes sektoransvar (jf. kapittel 15)

- Ansvar for kulturskolene bør overføres fra Kunnskapsdepartementet til Kulturdepartementet

Kulturpolitikkenes lovgrunnlag (jf. kapittel 15)

- Som en konsekvens av at ansvaret for kulturskolen flyttes til Kulturdepartementet, at opplæringsloven endres, og at kulturloven utstyres med bestemmelser tilsvarende § 13-6 i opplæringsloven

KOMMUNEN SOM KULTURSKOLEEIER

Kommunene mottok som nevnt øremerkede midler til kulturskolene i perioden 1982–2003. Da en fra 2004 innlemmet statsstøtten i rammeoverføringene, ble også kriteriene for virksomheten overlatt til den enkelte kommune.

At kulturskolens lovparagraf fra 1997 består av bare en setning, gir relativt stort lokalt handlingsrom. Men selv om kommunestyrene fastsetter omfang og innhold i virksomheten, gir likevel loven påbud til kommunene. Alle kommuner skal ha kulturskoletilbud. I tillegg til musikk skal det også gis tilbud i ett eller flere andre kunstfag. Loven peker også på at kulturskolen skal samordnes med skoleverket og det lokale kulturlivet, noe som danner grunnlaget for kulturskolen som lokalt ressurscenter.

KULTURSKOLE FOR HVEM?

Agderforskning har utarbeidet en prosjektrapport (5/2012) som forsøker å avdekke hvilke barrierer som ligger til grunn for bruk av kulturskoletilbudet i de fem største byene i Norge. Prosjektet består av fire komponenter, hvor to kan overføres til også å gjelde mindre kulturskoler, slik som i Gjesdal:

- En kartlegging av hvilke sosioøkonomiske grupper som bruker kulturskolene og hvem som ikke gjør det
- En kartlegging av hva som fungerer som barrierer for bruk

De viktigste funnene fra undersøkelsen kan oppsummeres slik:

- Stor skjevhet blant brukerne til fordel for foresatte med høy utdanning (ikke tilsvarende for inntekt).
- Elever med ikke-vestlig bakgrunn er ikke spesielt underrepresentert i kulturskolen.
- Kulturskolen oppleves ikke som et spesielt «hot» fritidstilbud. Det er ingen «snakkis».
- Et betydelig flertall svarer at et tilbud presentert gjennom SFO ville vært mer attraktivt.
- Det er stor aksept for selve tilbudet i kulturskolen både blant foresatte som har barn i kulturskolen og blant ikke-brukerne. Dette gjelder også

respondenter med ikke-vestlig kulturell bakgrunn.

- Pris er en viktig faktor, men trolig ikke avgjørende i arbeidet med økt inkludering.
- Pris oppleves som relativt viktig blant både brukere og ikkebrukere, men det er viktig å anerkjenne at alle byene har ordninger som søker å fange opp de med lavest betalingsevne. Blant de som hadde tatt barna ut av kulturskolen svarte under 12 % at dette skyldtes pris.
- Ikke-brukerne kjenner i liten grad til tilbudet. Dette er spesielt tilfelle for foresatte med ikke-vestlig bakgrunn.

STORTINGSMELDINGER OG PLANER

- FNs barnekonvensjon (1989) § 31 A og B
- Dugstad-utvalget (1989) *Musikkskolene, en dynamo i det lokale skole- og kulturmiljøet*
- St.meld. nr. 61 (1991–1992) *Kultur i tiden*
- St.meld. nr. 40 (1992–1993), *...vi smaa, en alen lange...*, Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen (KUF) målbærer her at opplæringstilbudet i kulturskolen bør dekke minst 30% av alle barn og unge i skolepliktig alder
- Handlingsplan (KUF og KD, 1996), *Broen og den blå hesten*
- Eikemo-utvalget (1998) *Kulturskolen – kunststykket i kommunenes satsing for et rikere lokalmiljø*
- St.meld. nr. 39 (2002–2003), *Ei blot til Lyst, Om kunst og kultur i og i tilknytning til grunnskolen*
- Nasjonal rammeplan for kulturskolene (Norsk kulturskoleråd 2003), *På vei til mangfold*
- Kulturloven (2007)
- Strategiplan (2007), *Skapende læring – strategiplan for kunst og kultur i opplæringen*, her framheves kulturskolens rolle som ressurscenter i det lokale kulturlivet
- Soria Moria-erklæringen og erklæringene i Kulturløftet I, II og III (2005–2013)
- Enger-utvalget (NOU 2013: 4) *Kulturutredningen 2014*

2

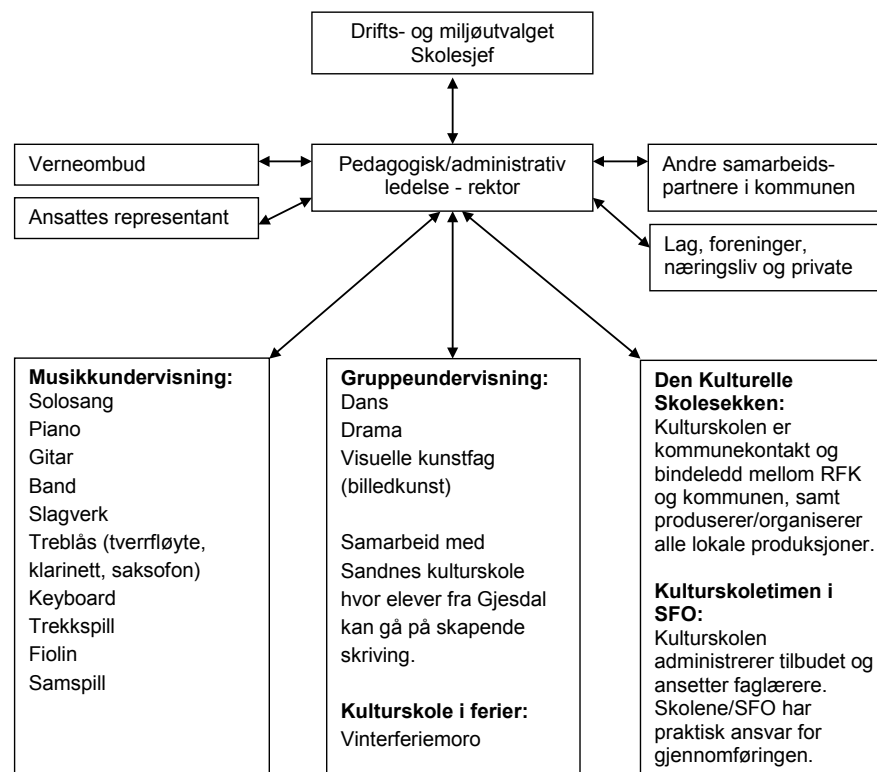
GJESDAL KULTURSKOLE FØR, NÅ OG FREMOVER

Lenge før benevnelsen kulturskole i Gjesdal ble brukt, har musikk og kulturlivet i bygda stått sterkt. Spesielt viktig var også dette rundt forrige århundreskifte, som en miljøskapende faktor, omkring driften av De Forenede Ullvarefabrikker. I patriarken, grunnlegger Ole Nielsenes ånd, skulle også fritiden inneholde gode og dannende opplevelser. Likeledes i kirke- og bedehusmiljøene, samt de frilynte organisasjonene, stod også spesielt musikken sterkt.

FRA MUSIKKSKOLE TIL KULTURSKOLE I GJESDAL

Gjesdal musikkskole ble etablert i 1972, som et tilbud på alle skolene, med utvidet musikkundervisning i skoletiden. Navnet Musikkskole ble imidlertid ikke formelt før i 1987. Det ble gjort forsøk med andre kunstformer, foruten musikkopplæring, mot slutten av 1980-tallet. Fra 1997, hvor kulturskolen ble lovfestet i Opplæringsloven, gikk utviklingen imidlertid raskt med utvidelse av nye fag. I 1998 endres navnet til Musikk- og kulturskolen og tilbudet utvider med dans og drama, og videre med visuelle kunsthøgskole fra 2005. I 2002 fikk skolen navnet den bærer i dag, Gjesdal kulturskole.

Kulturskolen er organisert under Drifts- og Miljøutvalget og Tjenesteområde opplæring ved skolesjef. Til høyre vises en oversikt over organisering og innhold i Gjesdal kulturskole:

Gjesdal kulturskole har mål om å gi kvalitativ god opplæring ut fra hver enkelt elevs ståsted, hvor eleven får prøve ut sine kunstneriske og skapende evner. Viktige forutsetninger for opplæringen er utvikling av ferdigheter, kreativitet, samspill, mestring og masse glede. Gjennom kulturskolen skal det fremmes forståelse for kunst som en naturlig menneskelig uttrykksform. Skolen skal også være et ressurscenter for det øvrige skoleverket og kulturlivet, i arbeidet med å gi opplæring i, og fremme forståelse og interesse for, kunst og kultur i lokalmiljøet.

I dag kan alle barn og unge fra 1. - 13. trinn, bosatt i Gjesdal kommune, søke om opptak til kulturskolen. Noen av tilbudene er aldersgradert. Også voksne elever får plass ved ledig kapasitet, for ett år om gangen, på instrumental/vokalt tilbudene.

Kulturskolen tilbyr opplæring i musikk, visuelle kunsthøgskole, dans og drama. Mesteparten av undervisningen er organisert i ukentlige møter mellom elev og lærer. Undervisningen skjer både individuelt og i grupper. Individuell undervisning varer 20 minutter pr uke. Et fåtall ekstra talentfulle elever får 10 minutter ekstra undervisning, uten ekstra kostnad. Det legges også til rette for undervisning av elever med spesielle behov, innenfor den ordinære undervisningen. Prosjekter, forestillinger, konserter og utstillinger er en viktig del av kulturskolens helhetlige undervisningstilbud.

VISJON OG MÅL I GJESDAL KULTURSKOLE

Kulturskoles visjon er *Kvalitet og glede*. Det skal være kvalitet i alle ledd, så som undervisning, utøvende virksomhet, utstyr, lokaliteter, formidling, kommunikasjon og drift forøvrig.

Målene for skolen er følgende:

- Mestring og utvikling hos hver enkelt elev
- God kommunikasjon med foreldre/foresatte
- Gjesdal kulturskole i eget bygg
- Trygghet, trivsel, ro og orden
- Nulltoleranse for mobbing

- Godt og åpent kollegialt samarbeid
- Kulturskolen skal være en attraktiv arbeidsplass som knytter til seg personale med høy faglig kompetanse

For å prøve og visualisere visjon og mål for skolen, er dette sammenfattet i egen logo. Logoen er fremstilt som en sirkel i mange farger. Sirkelen er et gammelt symbol som bygger på begreper som helhet, harmoni og uendelighet, den har ingen begynnelse og ingen slutt. Logoen består av mange forskjellige former med kulør fra hele fargeskalaen. Denne variasjonen i form og farge representerer hele spekteret av elever. En ytre og en indre sirkel avgrenser formene og sier noe om at kulturskolen er nettopp det, *en skole*. En skole har klare retningslinjer det jobbes innenfor, men med et levende mangfold innenfor disse rammene. Kulturskolen skal danne et grunnlag og være en inngangsport til kunsthøgskolen, enten som en berikende hobby eller videre til en profesjonsutdanning.

FAG OG ELEVTALL

Fagene det undervises i er solosang, piano, gitar/band, slagverk, treblås (tverrfløyte, klarinett, saksofon), keyboard, trekkspill, fiolin/samspill, dans, drama og visuelle kunsthøgskole. Det er også opprettet et samarbeid med Sandnes kulturskole hvor elever fra Gjesdal kan gå på skapende skrive.

Det er rundt 300 elevplasser i kulturskolen og 250 elever (noen går på flere tilbud). Det er venteliste på individuelle fag, men noe ledig kapasitet på gruppefagene. Etter nasjonale målsettinger i St.meld. nr. 40 (1992-1993) er 30 % av elevmassen i hver kommune satt som ønsket elevgrunnlag. I Gjesdal benytter omlag 18% av elevmassen kulturskolen. Den relativt lave deltakelsen kan skyldes flere ting:

- Det må opprettes flere tilbud for å få flere elever
- Det har i Gjesdal gjennom tid ikke vært lokaliteter som har bygget opp om en identitetskultur for kulturskole
- Det er lite økonomisk handlingsrom for å sette opp større forestillinger som får blest og skaper godt omdømme
- Kommunen har ikke tilstrekkelige sal-/scene- og utstillingsfasiliteter

PERSONALET

Det er 19 ansatte (inkl faglærere i kulturskoletimen) fordelt på godt 6 årsverk i Gjesdal kulturskole. Personalet har høye faglige kvalifikasjoner og de fleste er selv utøvende innen sitt felt. Kulturskolen lønner en av instruktørene i Ålgård skolekorps. Ellers dekkes deler av dirigentutgifter i skolekorpsene fra kulturskolebudsjettet i form av direkte tilskudd, hvor korpset selv lønner dirigent.

Rektor er eneste ansatt i administrasjonen, noe som har vært mulig på grunn av effektiv organisering. Driften vil imidlertid være sårbar med en slik løsning. Det vil på sikt være behov for økt stillingsressurs til inspektør om skolen skal videreutvikles, og ikke bare opprettholde drift. Det samme gjelder behov for merkantil administrasjonsressurs.

FORMIDLING

Med bakgrunn i nevnte rapport fra Agderforskning, ønsker Gjesdal kulturskole å ha et særskilt fokus på formidling. Derfor sier vi ja til spennende samarbeidsprosjekter som Norway Chess og forespørsler fra næringslivet. Kulturskolen vil være synlig i lokalsamfunnet. Vi lyser ut skrivekonkurranser til alle Gjesdalbuer for å skape engasjement for det vi driver med, og for å nå ut til folk flest. Elevene får dermed oppleve mestring og glede i formidling av sitt uttrykk i mange fora. De skal imidlertid også lære hvilket arbeid det står bak formidling av en produksjon. De skal lære samarbeid og respekt for hverandre, og ikke minst, de skal oppleve at kunsthøgskolen har en viktig verdi i seg selv.

Kulturskolen driver også formidling som nevnte ressurscenter. Gjennom arbeidet med Den kulturelle skolesekken, som i Gjesdal organiseres av kulturskolen, kobles lokal kunnskap opp mot kunstnerisk profesjonalitet i egne produksjoner. Dette arbeidet er særdeles viktig i og med at det er noe *alle* elever får oppleve. Hver enkelt kulturkontakt på skolene vil da ha en viktig formidlerrolle. Det er deres, og lærernes arbeid, som bidrar til at elevene møter med gode forutsetninger forut for hver produksjon.

Kulturavdelingen i Gjesdal vil også være en viktig samarbeidspartner for planlegging, formidling og gjennomføring av gode kunst- og kulturprosjekter i kommunen. Det samme gjelder lag- og foreningslivet, hvor mange er gode kulturformidlere og interessante samarbeidspartnere. Ulike prosjekter, med ulike aktører, oppstår i mange forskjellige anledninger.

VEGEN VIDERE

Gjesdal er en vekstkommune og antall innbyggere vil øke. Gjennom de nærmeste årene vil sentrumsutvikling, boligutbygging og næringsutvikling prege Gjesdalsamfunnet, i en kommune med en av Norges yngste befolkninger. Kulturskolen må tenkes inn i denne utviklingen.

For at Gjesdal kulturskole skal lykkes med kulturskoleutvikling, vil det å komme i eget sentrumsnært bygg være en viktig suksessfaktor. Å være

samlet om noe, å være under samme tak, å kunne skape identitet gjennom *vår skole*, vil være av avgjørende betydning. Ikke minst vil dette være viktig for å skape et fagmiljø som tiltrekker seg, og lar oss beholde, kompetente lærere, nå og i fremtiden.

Det er grunn å tro at elevmassen i kulturskolen vil øke i takt med befolkningsutviklingen generelt. En attraktiv kulturskole vil da favne flere og bidra til et godt og mangfoldig lokalt oppvekstmiljø. Jo større mangfold i tilbud som fremmes, jo flere elever vil søke seg til kulturskolen.

For å kartlegge behov for nye fag eller styrking av eksisterende tilbud, ønsker kulturskolen å foreta en bred spørreundersøkelse blant barn og unge i Gjesdal. Det er også ønskelig å involvere elever, samt foreldre/foresatte, i et kommunalt kulturskoleråd.

En ser at følgende fag kan være aktuelle de neste årene:

- filmproduksjon/animasjon
- foto
- musical
- grafisk design
- skapende skriving
- opplæring i håndverkstradisjoner

Som en videreføring av intensjoner i kulturminneplanen *Kulturminner i Gjesdal* (2012), kan nettopp det siste fagforslaget være interessant. Gjesdal har lange og stolte håndverkstradisjoner som er i ferd med å gå tapt for kommende generasjoner. Elever får innblikk i dette gjennom skolen, Den kulturelle skolesekken og Skole/landbruk, men ingen offentlige instanser tilbyr organisert opplæring i disse tradisjonene over tid. Dette vil en ta fatt på dersom det er økonomisk handlingsrom og elevgrunnlag for tilbudet.

Videre vil en gjennomdigitalisert verden føre til nye typer kunnskaper og formidling. Nye fag i denne sammenheng vil være alt som går på digital fremstilling av både tekst, bilde og film. Grunnleggende kunnskaper innen fagene må læres, men videreutvikles til nye plattformer.

Videre ønsker også Gjesdal kulturskole å se på muligheter for å knytte til seg en eller flere vennskapsskoler i Europa, for gjensidig utvikling. Gjerne også se på muligheter for å søke EU-midler til dette.

Ved å tenke både fortid, nåtid og fremtid i kulturskolens innhold, vil en favne bredde i elevmassen og bidra forebyggende i kommunens viktige oppgave med å skape et godt og mangfoldig miljø for barn og unge.

Utdeling av Drømmestipendet 2012 til danseren Erlend Auestad
Danielsen Foto: Gjesdal kulturskole

HISTORIKK FRA KULTURSKOLEN I GJESDAL

- Etablert i 1972 med Lars Barlaup som fagrettleder i musikk, tilbud rundt på alle skolene med utvidet musikkundervisning i skoletiden, orkester med Bent Andersen, brassband, mange ble med på den måten, stort korps, strykeorkester, sangtilbud, grunnopplæring i skolen og øvelse med korps på kveld. Korps også etablert på Oltedal og Dirdal.
- Høsten 1973 startet Åsta Heien kortilbud og Per Heien tok over skolekorpset på Ålgård.
- Fagrettleder hadde kontor i skolekontoret på ungdomsskolen, Per Heien overtok etter Lars Barlaup.
- Musikkskolen opplevde krise pga dårlig kommuneøkonomi og kunne blitt lagt ned på slutten av 80-tallet. Sterke krefter ønsket ikke lenger utvidet musikkundervisning i skoletiden.
- Press på skolen førte til at en forlot utvidet musikkundervisning og tilbudet ble organisert som Musikkskole i 1987, etter en positiv avstemming i kommunestyret. Undervisning på Ålgård ble nå flyttet til ettermiddag og Per Heien gikk over fra å være fagrettleder til å bli rektor, med kontor på Bærland skole. Dirdal og Oltedal fortsatte med utvidet musikkundervisning i skoletiden.
- Musikkbarnehage opprettes og jentekoret blir en del av musikkskolen.
- 1988, Toril Tveit Munthe-Kaas rektor i 20% stilling, resten grunnskole. Kontor på loftet i Oftedalshuset ved siden av ungdomsskolen. Desentralisert undervisning.
- 1990, forslag om nedlegging av Musikkskolen, men dette ble nedstemt i kommunestyret.
- 1990, Irene Ivesdal rektor, vikariat 1 år.
- 1992-93, Musikkskolen låner 'Ubergkontorene' i daværende Helse og sosialsenter, nå Rettedalen 11. Her kunne bare en lærer undervise om gangen pga lydforhold.

- 1994, Lisen Haugen Dahl rektor, vikariat 1 år.
- 1997-98, flytter til Solås skole både adm og deler av undervisningen.
- 1998, innføring av dans og drama.
- 2000, flytter adm og undervisning til Ålgård skole, litt desentralisert undervisning fortsatt, et undervisningsrom og resten i klasserom.
- 2002, Lisen Haugen Dahl rektor.
- 2002, skiftet navn til Gjesdal kulturskole.
- 2005, innføring av visuelle kunstfag.
- 2010, Siri Andersen rektor.
- 2011, adm og undervisning flyttes til Bærland skole, fortsatt pianoundervisning på Dirdal.
- 2012, Ingvild Arnevik Aadnøy rektor.

MÅLSETTING:

- Øke eksisterende tilbud i tråd med demografiske endringer
- Opprette nye fag i tråd med demografiske endringer
- Kulturskolen skal fungere som kulturfaglig ressurscenter i det lokale skole- og kulturlivet

TILTAK:

- Gjennomføre spørreundersøkelse ang. utvidet fagtilbud
- Opprette kommunalt *kulturskoleråd*
- Øke eksisterende stillinger for å tilpasse etterspørselsendringer
- Ansette nye lærere med spisskompetanse på nye fag

3 GJESDAL KULTURSKOLE I EGNE SENTRUMSNÆRE LOKALER

Identitet er sterkt knyttet til kultur. Hvem er vi, og hvor kommer vi fra? Det å delta i kulturlivet gir mening og minner. Barndommens opplevelser preger oss senere i livet og gir røtter til videre utvikling. Et allsidig kulturtilbud er sådan en viktig trivselsfaktor i et lokalsamfunn, og en attraktiv kulturskole vil være en viktig bærebjelke i denne sammenhengen.

BEHOVET FOR EGNE SENTRUMSNÆRE LOKALER

Kulturskolen i Gjesdal har hatt tilhold mange forskjellige steder i kommunen. Det har lenge vært et ønske fra kulturskolens side å etablere et eget og sentrumsnært lokale for elevene. Lokaler som er synlige, lett tilgjengelige og tilpasset læringssituasjonen innen hver undervisningsdisiplin. Det er også viktig med en god og forutsigbar arbeidssituasjon for kulturskolens ansatte. Videre er det behov for sal og scene for større produksjoner, samt visningsrom for visuelle kunsthver. Øvingslokaler til band og korps er også et uttalt behov for mange barn og unge i Gjesdal.

Kulturskolens tilholdssted er omtalt i flere kommunale planer de siste årene:

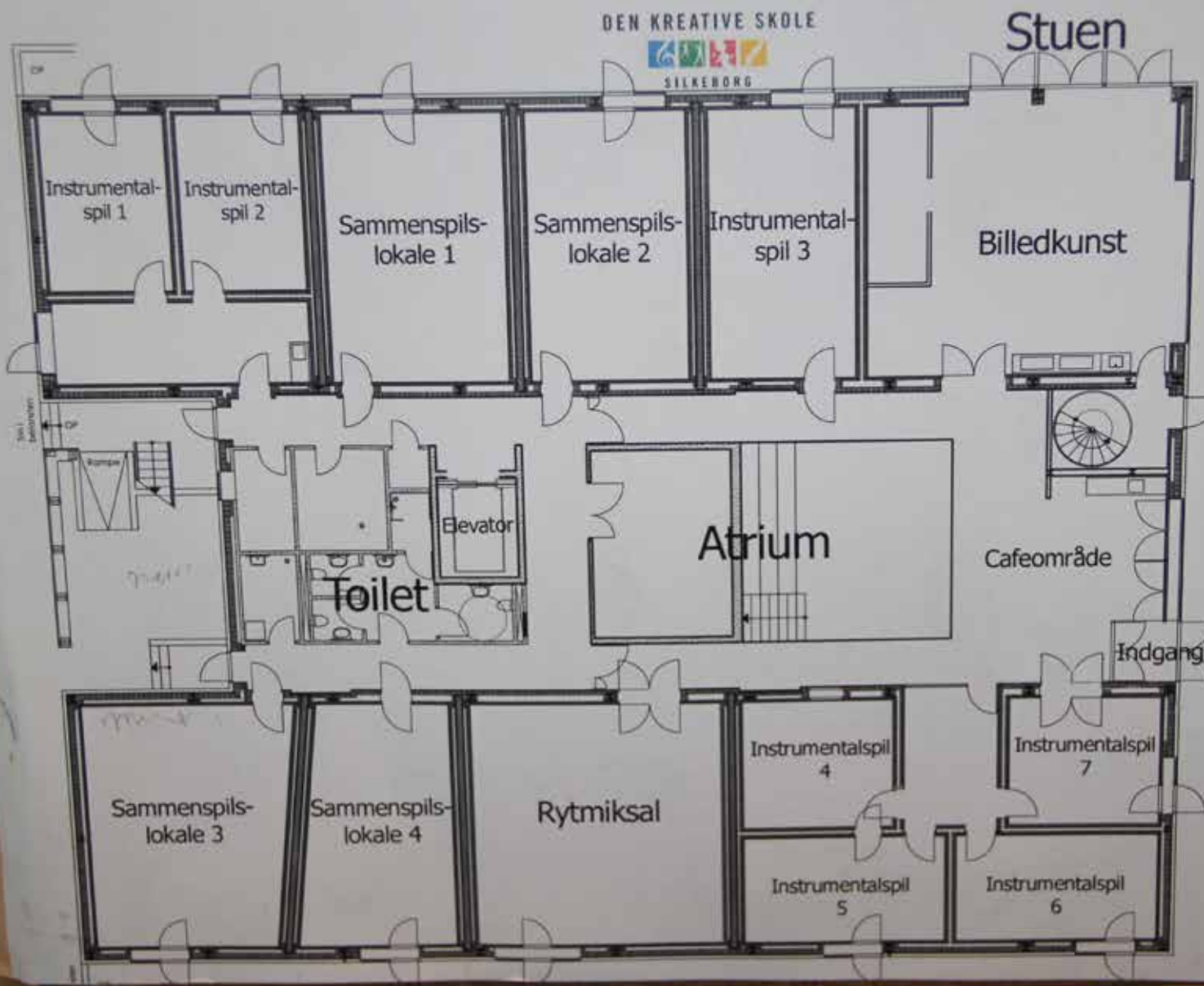
- Budsjett og økonomiplan 2011-2014, Kommunestyrets vedtak: «I løpet av 4-årsperioden må en finne en varig lokalisering av kulturskolen.» Rådmannens innledning s. 13

Illustrasjon: Trine Mangersnes

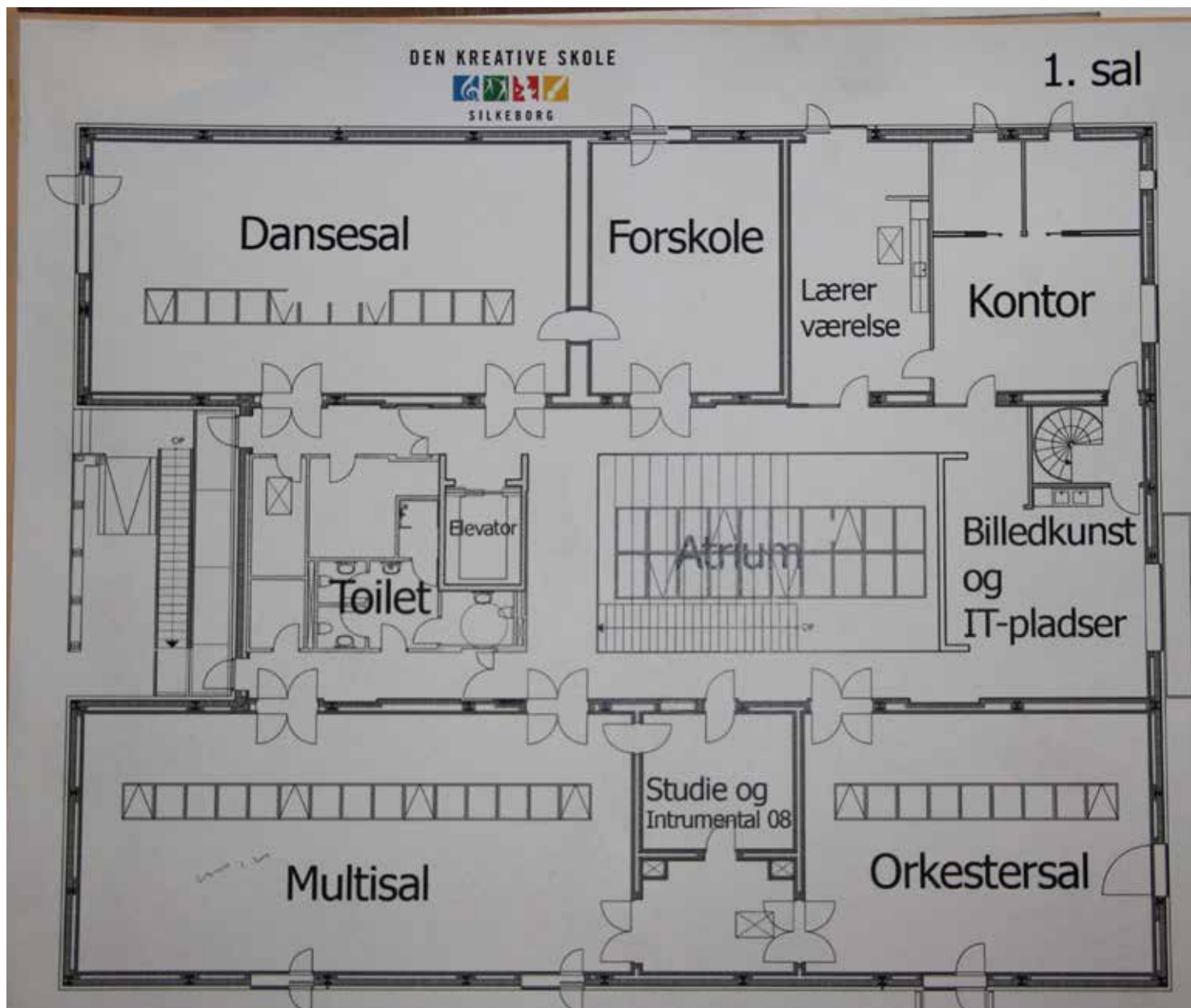
- Budsjett og økonomiplan 2011-2014, Kommunestyrets vedtak: «Kulturskolen flyttet høsten 2010 til bedre egnede lokaler på Bærland skole. Kulturskolen bør innen rimelig tidshorisont få et permanent lokale som er tilpasset skolens behov.» s. 26
- Budsjett og økonomiplan 2012-2015, Kommunestyrets vedtak: «Kulturskolen er midlertidig etablert på Bærland skole. Lokalene der er bedre enn tidligere, men det må på sikt jobbes med å finne et godt egnet, permanent og sentrumsnært lokale for kulturskolen.» s. 32.
- Budsjett og økonomiplan 2013-2016, Kommunestyrets vedtak: «Kulturskolen er midlertidig etablert på Bærland skole, men målet er å kunne tilby elever, foresatte og ansatte eget lokale i sentrumsnært område.» s. 33.

ROMBEHOV NÅ OG I FREMTIDEN

Skal Gjesdal kulturskole ha et bredt og attraktivt tilbud kreves et mangfoldig romprogram etter faglig standard. Hver enkelt fagdisiplin i kulturskolen trenger egne og lydtette rom med tilhørende generelle kontorfasiliteter. Innen kulturskolens fagfelt er det også særskilt viktig med jevn temperatur, jevn luftfuktighet og god ventilasjon. I tillegg har hver disiplin sine fagspesifikke behov for å kunne tilby elevene undervisning av tilfredsstillende kvalitet.

Eksempel på enkel rominndeling fra den Kreative Skole i Silkeborg, 1. etg
Foto: Gjesdal kulturskole

Eksempel på enkel rominndeling fra den Kreative Skole i Silkeborg, 2. etg
Foto: Gjesdal kulturskole

Bilder fra utvalgte rom på den Kreative Skole i Silkeborg
Foto: Gjesdal kulturskole

Det er også viktig å tenke fremover og skape rom for fleksible løsninger som vil kunne ivareta en fagutvidelse i kulturskolen. Det må legges til rette for fleksible romfasiliteter som også kan møte morgendagens behov.

BEHOV FOR SAL, SCENE OG VISNINGSROM FOR KUNST

Skal Gjesdal kulturskole sette opp større forestillinger, visninger eller konserter må en ut av kommunen for å finne egnede lokaler. I kulturskolens virksomhet er det behov for sal, scene og visningsrom for kunst. Rom som ikke er låst til fast undervisning, og som kan brukes både i forberedelser til, og utøvelse av, ulike formidlinger. Det er også i denne sammenheng behov for lokaler som kan romme et visst antall publikum. Kirkerommene i bygda benyttes imidlertid til små og mellomstore konserter. Kirkene er likevel ikke alltid egnede lokaler til flere av kulturskolens, og andre lag og foreningers, mangfoldige uttrykk.

Det er også, og har gjennom en årrekke vært, behov for egne bandøvingsrom. Rockemiljøet på Ålgård hadde på 1980-tallet lokaler på gamle meieriet. Etter den tid har det ikke vært satset på bandøvingsrom, og mangfoldet har blitt svekket.

Skolekorpseene har heller ikke funksjonelle lokaliteter for sitt virke, og da spesielt på Ålgård. Korpsdrift generelt sliter med rekruttering i konkurranse med alt annet. Skal vi klare å holde liv i skolekorpset, hvor foreldre og foresattes dugnadsinnsats er avgjørende, må en sammen se på hvordan kommunen kan bidra med å legge forholdene bedre til rette for dette.

KULTURSKOLEN SOM RESSURSSENTER

I *Skapende læring - strategi for kunst og kultur i opplæringen 2007-2010* har Kunnskapsdepartementet lagt vekt på utviklingen av kulturskolen som lokalt ressurscenter, og hvilke muligheter som ligger i dette. De kommunale kulturskolene har flere steder i landet utviklet seg til å bli kulturpedagogiske ressurscenter for skolene, og noen steder også for barnehagene i kommunen. Denne utviklingen er i tråd med St.meld. nr. 39 (2002-2003)

Et utvalg elever fra 40-årsjubileet til Gjesdal kulturskole 2012
Foto: Gjesdal kulturskole

Stortingsmeldingen vektlegger et godt samarbeid mellom kulturskolene, aktørene i grunnopplæringen og det lokale kulturlivet.

Denne intensjonen ivaretas i Gjesdal ved kulturskolens ansvar og organisering av Den kulturelle skolesekken og Kulturskoletimen. Gjennom dette arbeidet erverves god oversikt over lokalt og regionalt kulturliv og fremmer et godt og tett samarbeid med grunnskolene i kommunen. Behovet for slikt samarbeid styrkes i og med de siste års redusering av praktisk-estetiske fag i grunnskolen. Det vil da være viktig med et tydelig og samarbeidende ledd mellom kultur og grunnskole.

Gjennom oversikt og samarbeid kan en langt på veg hevde at Gjesdal kulturskole fungerer som et kulturfaglig ressurscenter i det lokale skole- og kulturlivet. Kulturskolens DKS-arbeid prøver å bidra til at kompetansemålene i praktisk-estetiske fag styrkes, ved å initiere lokale produksjoner som bidrar til dette. Et utviklingspotensiale vil være å styrke undervisningen i grunnskolen ved å benytte flere av kulturskolens lærere. Dette vil også bidra til å gi faglærere i kulturskolen større stillinger.

SPY VERS! av Talina

J-Je-Jeg hå-hålde-hålder på... (SPYR)
 (SPYLER NED I DOEN) å spy :(Æsj! Ækkelt!
 Altså
 viss du spyr må du IKKE
 drikke cola, det gjorde jeg å gjeit hva som skjedde!
 DET
 BLE
 VÆRRE
 Du burde kjøpe medisin å drikke MASSE vann!

Dikt av Talina Tajet og illustrasjon av Kim Helge Horpestad, Vinterferiemoro 2013

EKSEMPLER TIL INSPIRASJON

Bjergstedvisjonen satset høyt og vant. Stavanger kommune har hatt en bevisst politikk med satsing på kultur i mange år. Det er satset på kultur på mange ulike områder, noe som har gitt resultater. Gjennomføringen av Bjergstedvisjonen som et Nasjonalt senter for musikk og kunst er nå et faktum. Nytt konserthus stod ferdig i 2012, samt ny kulturskole og ny videregående skole. Bjergstedvisjonen var en viktig videreføring av satsingen i forbindelse med 2008, kulturhovedstadsåret. I 2013 ble Statens byggeskikkpris tildelt Stavanger katedralskole og Stavanger kulturskole. Byggene beskrives som enestående og ambisiøse av juryens leder, tidligere Sp-leder og kulturminister, Anne Enger. Barn og unge i Stavanger har fått et kulturelt skoletilbud av ypperste klasse, sier hun.

I Kvinnherad kommune åpnet et nytt arkitektonisk signalbygg i 2013, Kvinnherad Kulturskulesenter. Den nye kulturskolen skal spille en hovedrolle i Kvinnherad, sier sivilarkitekt i Rambøll, Torstein Skauge.

Nederst: Bjergstedvisjonen, Stavanger kulturskole, ferdigstilt i 2012.
Foto: Stavanger Katedralskole. Arkitekter: Arkitekturverkstedet/Asplan Viak AS

Øverst: Kvinnherad Kulturskulesenter ferdigstilt i 2013.
Foto og arkitekter: Rambøll og LEAD INC Arch.

Kulturskolen inneholder arealer for drama, dans, musikk og billedkunst. Motto for prosjektet har vært «Scenen er din».

Det overbygde inngangspartiet kan enkelt gjøres om til en utendørsscene, hvor trappene fungerer som amfier. Dette er en scene som enkelt kan tas i bruk uten mye rigging. Dette er en gave til bygdas innbyggere og skal være et bygg for alle, sier Skaug videre.

I nabokommunen Bjerkreim, har kulturskolen fått gode og tilpassede egne lokaler. Bygget på 450 m2 ble kjøpt av Sr-bank og ligger i tett tilknytning

*Bjerkreim kulturskole ferdigstilt i 2010
Foto: Arne Bjerkreim*

til rådhuset i Vikeså sentrum. Lokalene ble ominnredet til kulturskole med 7 lydtette rom, foaje, kjøkken og en liten sal. Salen blir brukt til småkonserter, dans, drama, samspill, korps/korøving, selskap, kurs og konferanser.

I bygget ble alt innvendig revet, og nytt opplegg med vann, avløp og elektriske rør måtte legges. Alle vinduer ble skiftet og nytt gulv og tak ble lagt. Skolen fremstår i dag som et godt og fleksibelt rom for innbyggerne i kommunen og benyttes også som utleielokale.

MÅLSETTING:

- Gjesdal kulturskole inn i eget sentrumsnært bygg innen 2016-2018
- Oppføre sal og scene med tilfredsstillende standard
- Oppføre egnet visningsrom for kunst

TILTAK:

- Delta i forprosjekt for kulturskole inn i eget bygg, som sikrer gode og gjennomtenkte løsninger nå og for fremtiden
- Utarbeide gode sambruksrutiner for sal og scene
- Utarbeide gode sambruksrutiner for visningsrom for kunst

RESIDENCE, SANDNES

4 AKTIVITETER OG FORMIDLING

Formidling står sentralt i all virksomhet i Gjesdal kulturskole. Målet er trygge elever som opplever mestring i sitt fag. Å stå på en scene kan være skremmende for noen og helt naturlig for andre. Når tiden er moden for opptreden vil elevene være gode ambassadører for Gjesdal kommune. Videre følger noen av aktivitetene kulturskolen bidrar med.

VINTERFERIEMORO

Gjesdal kulturskole arrangerer skrive- og illustrasjonskurs i vinterferieuken. Dette arbeidet har fått økonomisk støtte av Norsk kulturskoleråd. Profesjonelle kunstnere står for undervisningen og det er ønskelig at dette arbeidet munner ut i en bokutgivelse med elevenes tekst og illustrasjoner. Ukens arbeid ender med utstilling og høytlesing for foreldre og foresatte.

KULTURSKOLEUKA OG VENNEUKE

Årlig gjennomføres kulturskoleuka. Det er litt ulik organisering fra år til år. Kommende år vil det bli en tverrfaglig samproduksjon hvor det både skrives ny tekst og komponeres ny musikk til. Her blir det bred involvering i tekstskriving. Alle disipliner samarbeider og bidrar på forskjellig vis. For at både elever og publikum skal få en god opplevelse i egnede fasiliteter, vil samproduksjonen foregå i leide lokaler i nabokommunen.

*Opptreden på Norway Chess premieutdelingen 2013
Foto: Gjesdal kulturskole*

Hvert år gjennomføres Venneuke. En uke på vårparten kan alle elever ta med seg venner til undervisningen. Dette er veldig populært og rekrutterer nye elever.

JULE- OG SOMMERAVSLUTNINGER

For at alle elevene som ønsker det, skal få mulighet til å opptre, arrangeres hvert år ulike jule- og sommeravslutninger. Vi har fra 2013 etablert en stor felles sommeravslutning, som vil gjennomføres forskjellige steder i kommunen, og da gjerne utendørs. I tillegg til fellesarrangement har de ulike disiplinene også sine egne små konserter, forestillinger og utstillinger. Det er mye god læring i å opptre for hverandre. Ikke alle elever ønsker å opptre på konsert, men oppfordres da å være tilstede, for å lære av å se og høre på de andre. Det er også interne avslutninger hvor elevene trener på å opptre for hverandre.

40-ÅRSJUBILEUM

Gjesdal kulturskole var 40 år i 2012. Begivenheten ble feiret med opplevelsessti og påfølgende konsert/forestilling, hvor alle disiplinene var involvert. Alt foregikk på Bærland skole/Bærlandshuset. Ny sang ble skrevet for anledningen; *Husk du æ frå Gjesdal*. Sangen kalles også *Den nye*

Gjesdalsangen, med tekst av Heidi Strand Harboe og musikk komponert av faglærer på piano, Aleksandra Maria Solberg.

ETTERSPØRSEL ETTER SPILLOPPDRAG

Kulturskolen opplever forespørsler fra flere hold. For å etterkomme ønsket fra oppdragsgivere, er det utarbeidet en liste over elever som selv ønsker å ta slike oppdrag. Elevene må ha begynt på ungdomsskolen og foreldrene er da ansvarlige for oppfølging ved slike henvendelser.

Kulturskolen legger planer for hele året i starten av skoleåret. Henvendelser fra lokalmiljø og næringsliv kommer likevel året gjennom, og det må da tas stilling til hver enkelt forespørsel underveis. Det er ikke alle henvendelser vi har kapasitet til å takke ja til. Et oppdrag vi ikke kunne si nei til var opptreden på avslutningmiddag og premieutdeling for Norway Chess 2013. Her fikk elevene en spennende og god opplevelse på en ny arena. I årsplanen settes det av tid til faste innslag foran hvert kommunestyremøte.

Bilder fra 40-årsjubileet 2012
Foto: Gjesdal kulturskole

Hver disiplin får her mulighet å formidle noe av det de jobber med gjennom året til politikere i kommunen.

Det er også blitt en tradisjon å være med, i regi av den Den kulturelle spaserstokken, med en eller to opptredener i året på Solås Bo- og Rehabiliteringssenter, samt noen konserter på ÅBOAS.

EVENTYRUKA I SANDNES KOMMUNE

Gjesdal kulturskole har flere år blitt invitert til å bidra med innslag i Eventyruka på Sandnes. Eventyruka ble arrangert første gang i 2005, etter initiativ fra enkeltpersoner som hadde en ide rundt eventyr og fortellerkunst og ønsket om å lage et faglig godt innhold i en barne- og familiefestival.

Dette er en uke med eventyr og fortellinger mest for barn, men også for voksne. Søkelyset rettes mot vår store eventyrskatt. Med drama, fortelling, høytlesing, musikk, sang, dans og samvær skal barnehager, skoler og

byen for øvrig preges av eventyr og fortelling. Barn og voksne skal få en umiddelbar opplevelse av eventyrenes verden i en ikke-kommersiell ramme. Eventyruka er et samarbeidsprosjekt mellom Sandnes kommune v/kulturavdelingen og Sandnes kulturskole, Vågen vgs, Sandnes sentrum og barnhager i Sandnes.

Illustrasjon: Trine Mangersnes

MÅLSETTING:

- Være synlige og gode ambassadører for Gjesdal kommune

TILTAK:

- Utvikle flere arenaer for konserter, forestillinger og visninger
- Imøtekomme forespørsel om oppdrag der kulturskolen har kapasitet til å bidra

DKS produksjonen SPOR, 2008
Foto: Gjesdal kulturskole

DEN NYE GJESDALSANGEN

skrevet i 2012 til 40-årsjubileet for Gjesdal kulturskole
Tekst: Heidi Strand Harboe Melodi: Aleksandra M Solberg

Husk du æ frå Gjesdal

1.

Høyr, nå synge me i vinden enn fine sang te dæg,
om fargane og kunsten og sånt så skjære sæg.
enn om styrken i dæ gla-a, og om sånt så æ litt trist,
om alt så tonane kan gje dæg, men om Gjesdal fyst og sist.

2.

Hær æ fjeddel, fjord og tjelve, og møje stein og ur.
Hær æ bekka, sjø og strende, meste alt i norsk natur.
Hær æ saue, hær æ kye, hær æ steingara og myr,
mæ dei fine jille folkå blir dæ fort ett eventyr.

Ref.

Husk du æ frå Gjesdal, du må alre gløyma dæ,
for mæ nordavind i ryggen kan du klara alt så æ,
ja la tonane av reggen i mod rudå di i kveld
vaska vekk alt så æ gale, så du orke ligavel

Der æ møje sang i reggen, og store kraft i vind,
og styrke i enn steingard, sjå dæg om på plassen din.
Bara sjå dæg om i Gjesdal, sjå at vatnet blenke blått,
sjå når lyng og raunbær lyse, dæ æ kunst, og dæ æ flott.

3.

Dæ kan blåsa ganske kraftig, og kjennast rått og kaldt,
men husk på kor du æ frå, då kan du klara alt.

Dæ æ ikkje alt i livet du kan gjæra noge mæ,
bara husk du æ frå Gjesdal, der æ store kraft i dæ.

Husk du æ frå Gjesdal

Heidi Strand Harboe
Aleksandra M. Solberg

The musical score is written for voice and piano. It features a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The melody is simple and folk-like, with lyrics in Norwegian dialect. The score is divided into three systems, each with a key signature change indicated by a sharp sign (F#) for the piano part. The lyrics are written below the notes, and the piano part is indicated by 'F/A' and other chord symbols. The score includes a 'Voice' part and a 'Piano' part. The lyrics are in Norwegian dialect, and the music is a folk song. The score is written for a voice and piano. The key signature is one flat (B-flat). The time signature is 4/4. The score is divided into three systems, each with a key signature change indicated by a sharp sign (F#) for the piano part. The lyrics are written below the notes, and the piano part is indicated by 'F/A' and other chord symbols. The score includes a 'Voice' part and a 'Piano' part. The lyrics are in Norwegian dialect, and the music is a folk song.

Voice

6

11

16

22

27

32

38

43

48

Ass maj7 Csus F F F B G/H

C Bm7 Dess/Ess Ass maj7 Csus

53 F B/F F B/D
 Der æ mø- je sang i reg- gen, og sto- re kraft i vind, og

58 Gm7 F/A B Csus F
 styr- ke i enn stein- gard, sjå dæg om på plas-sen din. Ba-re sjå deg om i Gjes-

63 B/F F B/F Gm7 F/A
 dal, sjå at vat-net blen- ke blått, sjå når lyng og raun-bær ly- se, dæ æ

68 F/B B/C F
 kunst, og dæ æ flott. Dæ kan blå- se gan- ske kraf-tig, og

74
 kjen-nast rått og kaldt, men husk på kor du æ frå, då kan du kla- ra alt.

79
 Dæ æ ik- kje alt i li- vet du kan gjæ- ra no- ge mæ, ba-ra

84 3
 husk du æ frå Gjes-dal, der æ sto- re kraft i dæ. Husk, du er frå Gjes-

90
 dal, du må al- re gløy-ma dæ, for mæ nor- da-vind i ryg- gen kan du

95
 kla- ra alt så æ, ja la to- na- ne av reg- gen i mod ru- då di i kveld

100
 vas-ka vekk alt så æ ga- le, så du or- ke li- ga-vel. Der æ

106
 mø- je sang i reg- gen, og sto- re kraft i vind, og styr- ke i enn stein-

111
 gard, sjå dæg om på plas-sen din. Ba-re sjå dæg om i Gjes- dal, sjå at

116
 vat-net blen- ke blått, sjå når lyng og raun-bær ly- se, dæ æ kunst, og dæ æ flott.

© 2012 by Aleksandra Maria Solberg

Fremføring av Husk du æ frå Gjesdal på 40-årsjubileet
 Foto: Gjesdal kulturskole

5

MUSIKKUNDERVISNING

Musikk er i dag en viktig identitetsmarkør for mange unge mennesker. Musikkaktiviteter utvikler og integrerer hele menneskets personlighet. Aktiviteter som ivaretar både auditiv, emosjonell, motorisk, intellektuell og sosial utvikling. Gjennom kulturskolen er målet at eleven får oppleve mestring ut fra et slikt helhetssyn. For å nå disse målene er det utarbeidet fagplaner for hver disiplin.

SANG

Organisering av undervisningen:

- Enkeltundervisning
- Gruppeundervisning
- Seminar/prosjekter/workshops
- Konserter

Undervisningen gis individuelt og i grupper og omfatter repertoarkunnskap, musikkformidling, musikkteori, musikkhistorie, improvisasjon og gehør-trening. Elever med eneundervisning tilbys gjennom året deltakelse i ulike prosjekter som ensemblesang og teorikurs.

Overordnet mål for undervisningen:

- Utvikle kreativitet

*DKS produksjon av Norwegian Youth Chamber Music Festival i 2011
Foto: Kulturkontoret*

- Utvikle selvstendig arbeidsmåte
- Utøve musikk og opparbeide stemmebruk i forhold til ulike genre
- Utvikle tekniske ferdigheter i forhold til anatomisk kunnskap, tonedannelse, pust, klang og holdning

Repertoar:

- Sanglærerens valg – spiritual eller psalm, en musikal, en klassisk sang, 1 julesang
- Elevens valg - en poplåt, folketone, 1 sang fra en Disney tegnefilm, 1 julesang

PIANO

Organisering av undervisningen:

- Enkeltundervisning
- Konserter
- Gruppeundervisning
- Samspill

Undervisningen gis individuelt og i grupper.

Undervisningen omfatter musikkopplæring og musikkutøvelse, musikkteori, musikkhistorie, notelære, besifring og improvisasjon.

Kompetansemål:

- Utvikle elevenes kreativitet
- Utvikle musikalitet
- Utvikle tekniske ferdigheter
- Framføre andres komposisjoner
- Bruke musikkens grunnelementer og symboler for besifring
- Kunne holde stødig puls, rytme med tanke på tempo og dynamikk
- Improvisere med utgangspunkt i et eksisterende musikalsk materiale
- Komponere og fremføre en enkel komposisjon
- Prøve ut egne løsninger

Repertoar:

Klassisk musikk, folkemusikk, filmmusikk, musikal, blues, rock and roll, gospel, kristen musikk, pop, jazz, latinamerikansk musikk og julemusikk.

Begynnerhefte på piano – notelære

Pianoskoler

Besifring

Klassiske stykker av ulike komponister

Elever velger sanger de ønsker og lærer velger sanger alle bør kunne

GITAR OG BAND**Organisering av undervisning:**

- Individuell undervisning
- Gruppe-/Samspill undervisning
- Konserter

Undervisningen foregår i hovedsak individuelt med fokus på grunnleggende ferdigheter på gitar, utvikle musikalitet i form av gehørtrening, lesing av musikalske skjema, forbedre rytmisk forståelse, jobbe låtskriving/ komponering, improvisasjon og musikkteori. Eleven vil også ved ulike tider delta i gruppe- og samspillundervisning. Denne undervisningen åpner for utvidet undervisningstid, hvor eleven blir undervist i både gitar og samspill ved gitar sammen med elever på samme nivå (nivå er i utgangspunktet kun ment for lærer, men kan bli kjent ved elevsamtale dersom en ønsker det).

Kompetansemål:

- Utvikle musikalitet
- Utvikle grunnleggende ferdigheter
- Utvikle tekniske ferdigheter
- Utvikle forståelse for rytme og musikk
- Utvikle kreativitet i form av plassering i lydbilde, komponering ol.
- Utvikle gehør
- Utvikle repertoar

Låter og relevant læringsmateriale blir tildelt eleven elektronisk per minnepenn på slutten av timen. Det forventes at eleven øver jevnlig hjemme på gitarleksa.

SLAGVERK**Organisering av undervisningen:**

- En til en undervisning
- Samarbeid mellom slagverklæreren og bandlæreren

Undervisningen omfatter rytmeopplæring, koordinasjonsopplæring, musikkforståelse, musikkutøvelse, trommehistorie, notelære, hørelære og improvisasjon. Undervisningsmaterieell inkluderer innspillinger av musikken som jobbes med, bøker som er tilpasset elevenes behov og noter som er skrevet av læreren etter hver enkelt elevs behov.

Kompetansemål:

- Utvikle rytmisk og musikalsk forståelse
- Framføre stødige, musikalske rytmer
- Lese og skrive skriftlig musikk
- Bruke gehøret
- Lage egne rytmer
- Telle eller synge samtidig som å spille
- Utvikle øvingsmetoder og evnen til å lære seg selv
- Gjøre elevene trygge på å spille med andre

Undervisning tar utgangspunkt i musikk elevene velger selv.

Repertoar:

Rock, pop, jazz, folk, dub-step, barnesang, metall, drum and bass, samba, Bossa Nova, vals, religiøs musikk.

TREBLÅS

Organisering av undervisningen:

- Individuelt
- Gruppe/ensemble
- Kurs/seminar
- Konserter

Mål og innhold i undervisningen:

- Gleden av mestring
- Gjennom undervisning gi eleven praktisk og teoretisk grunnlag for videre utdanning og/eller aktiv og meningsfull deltakelse i lokalt kulturliv

KEYBOARD OG TREKKSPILL

- Gi en forståelse av instrumentet (trekkspill; hvordan det holdes)
- Grunnleggende teori- og noteopplæring
- Spille med høyre og sammen med begge hender
- Spille akkorder
- Øvingsteknikker og riktig sittestilling
- Lære hvordan en kan spille bass uten å se (trekkspill)
- Lære rytme og hvordan den brukes
- Selvkomponert musikk
- Opplæring i å opptre for/med andre
- Opplæring i hva som kreves av eleven
- Oppleve gleden med musikk

FIOLIN

Mål

- Gi elevene mulighet å lære hvordan de kan bruke fiolinen som et verktøy å uttrykke seg med
- Utvikle instrumentale ferdigheter, musikalitet, evnen til å formidle og evnen til samspill, samt lære seg å bli aktive lyttere og lære om sine egne skapende evner
- Gi elevene kunnskap som de kan bruke og ha nytte av senere i livets forskjellige faser
- Gleden ved å spille et instrument skal være en sentral bestanddel innen alle deler av undervisningen

Innhold og organisering:

Lære gode og generelle spilleferdigheter på instrumentet og få en allsidig musikalisk utvikling, samt lære seg musikalske grunnbegreper. Utvikle evnen til å lytte aktivt da dette er meget viktig del av å lære seg å spille et instrument. Individuelle timer og gruppeaktiviteter, konserter, etc.

Repertoaret som brukes i fiolinundervisningen skal gjenspeile elevenes egne ønsker, samtidig som det også skal bidra til å gi elevene kunnskap innen det de ennå ikke kjenner. Lære både å gjenskape og å skape. Elevenes eget arbeid er av stor betydning og elevene må tidlig lære å ta eget ansvar for øving i hjemmet. For å få dette til vil eleven lære om innstudering og forskjellige øvingsteknikker.

Om samspill for fiolin- og strykererelever:

Kulturskolen har et eget tilbud om samspill for strykererelever. Tilbudet tilpasses hvert år til de muligheter som gis med tanke på hvilke elever som deltar i undervisningen. Målet med samspillgruppen er at elevene skal få lære om hvordan instrumentet kan brukes sammen med andre.

Gjennom å spille sammen lærer elevene å kommunisere og orientere seg i en gruppe, de lærer å ta ansvar for hverandre og et felles mål. I en samspillgruppe utvikler elevene sitt gehør og forståelsen for intonasjon, rytme og klang.

6

GRUPPEUNDERVISNING

På tross av ulikheter i uttrykk og fagtradisjoner, er det mange likhetstrekk mellom kunstfaglige uttrykksformer. Kunnskapen er på mange måter det vi gjør, høyt utviklet gjennom lange tradisjoner for håndverk og utøvelse. Til grunn for alt dette ligger tenkning, i form av intensjoner, abstraksjoner, refleksjoner og ideer. Uttrykket kommer som bevegelser, toner og form. I kulturskolens gruppetilbud er problemløsning, produktutvikling og samarbeidslæring viktige forutsetninger. Hos en danser er bevegelsene et språk i seg selv. Hos dramaelever er gjerne resultatet en flyktig forestilling, mens hos billedkunstelevene er resultatet av prosessen mer tilstedeværende.

DANS

Organisering av undervisningen:

Gruppeundervisning, forestilling/opptreden. Undervisningen skjer i grupper og omfatter danseteknikker, improvisasjon og formidling. Alle elever skal få mulighet til å delta på minst en opptreden per år.

Overordnet mål for undervisningen er å arbeide med bevisst bruk av grunnleggende prinsipper som:

- Parallell og turn out med fokus på knær over tær
- Plassering av bekken og ryggstøyle

- Motstrekkprinsippet
- Armenes plassering i forhold til ryggen
- Bruk av torso i f. eks. flatback/kurve
- Koordinasjon
- Estetisk linjeforståelse
- Retningssans og kroppens plassering i forhold til rommet.

Videre er det viktig å fokusere på:

- Bevisst bruk av bevegelseskvaliteter som motstand, kontroll, forlengelse, pust, energi og tyngdekraft
- Vise innlevelse og uttrykk
- Utforske og anvende bevegelser gjennom improvisasjon
- Samarbeid
- Sjangerforståelse

DRAMA

Målgruppen er elever i grunnskolen som vil spille teater. Rammene for undervisningen er grupper organisert på ca. 10-12 elever pr gruppe, hvorav hver gruppe har henholdsvis 60 minutt (den minste gruppa) og 90 minutt (de eldre gruppene) ordinær undervisning pr uke. Dramaseksjonen i kulturskolen disponerer aula/storsal i Bærlandshuset. I perioder med

teaterproduksjon vil det komme til å bli ekstraundervisning i form av workshops og ekstraøvinger. Det må påberegnes at dramafaget dermed i perioder kommer til å kreve litt ekstra tid og innsats av elevene utover ordinær undervisningstid. Dette gjelder den nevnte ekstraundervisningen og workshopaktiviteten, samt hjemmelektur i form av å lære seg replikker i manus. For hvert semester foreligger det en semesterplan og for produksjonene blir det utdelt en produksjonsplan.

Stort sett er alle elevene samlet i undervisningen, bortsett fra enkelte undervisningsdager i forkant av forestilling. Da kan undervisningen organiseres slik at elevene kommer noen om gangen, og får bort i mot individuell instruksjon. Da vil elevene delta i undervisningen kortere eller lengre tid, alt etter hva vi jobber med. Elevene vil alltid få beskjed i så god tid som mulig om undervisningen endres, eller om det blir ekstraundervisning. Hver gruppe har en teaterproduksjon hvert semester av skoleåret – i større eller mindre grad. Det er et mål at alle gruppene både skal ha en manus-basert produksjon og en "fra idè til forestilling"-produksjon.

Mål for undervisningen:

Gjennom arbeid med teater, skal elevene:

- Bli glade i å delta i kreative prosesser sammen med andre
- Utvikle sin uttrykksevne gjennom aktiv utforskning og utøving med kropp og stemme som uttrykksmiddel
- Erfare teaterkunstens ulike virkemidler og uttrykksformer
- Utvikle innsikt i og forståelse for teater som kunstart

Metoder/gjennomføring:

- Trening i samspill
- Rollelek, mime og improvisasjon
- Fabulering med rom og tid
- Bevegelsesforming og stemmebruk
- Arbeid med utgangspunkt i dramatiske tekster
- Arbeide kreativt med utgip i egne tanker og etnografisk materiale
- Erfare ulike former og stilarter innenfor teaterkunsten
- Delta i teaterproduksjoner og erfare de ulike fasene i en slik produksjon
- Lære om en valgt teaterkunstner

VISUELLE KUNSTFAG

Et godt læringsmiljø danner grunnlaget for god læring.

- Kombinasjon av bredde- og dybdeinnsikt innen faget
- Det praktiske arbeidet står sentralt
- Øvelser og prosesser er like viktig som sluttresultat
- Aktivere egen kreativitet og refleksjon
- Lære grunnleggende teknikker og bruk av ulike materialer
- Individuell tilpasning skjer i dialog med den enkelte elev
- Tilgang til inspirasjonsmaterieell og kjennskap til kunsthistorien
- Innlæring av begrepsforståelse, innsikt og praktisk utprøving
- En fellesoppgave hvor samarbeid mellom elevene blir viktig
- Visuelle kunsthag sett i relasjon til andre kunsthag, feks skape bilder inspireret av musikk
- Se på muligheter for å integrerer digitale virkemidler
- Gi innblikk i hvordan visuelle kunsthag er del av vår hverdag og en viktig del av kommunikasjon, produktutvikling, samfunnsutvikling, påvirkning og miljø.
- Det vil også være et mål å få besøk av en samtidskunstner én kveld, én gang pr. semester, hvor denne da viser og forteller om sin kunst etc.

Fagområder/teknikker og læringsmål

Formlære: Kunnskap om og forståelse for:

- Grunnformer og hvordan de bevisst kan brukes for å lettere se og gjengi eller abstrahere/stilisere komplekse former
- Forholdet mellom flater og 3-dimensjonale former
- Hvordan lys og skygge av ulike karakter påvirker, danner og endrer former
- Forskjellen mellom egenskygge og slagskygge
- Forskjellen mellom harde, stikkende og myke former
- Forskjell og bevisst anvendelse av ulike formers karakter og egnethet for å skape ulike uttrykk
- Forskjell mellom positiv/negativ form (figur, gjenstand og mellomrom)

Fargelære: Kunnskap om og forståelse for:

- Primær, sekundær og tertiærfarger
- Praktisk arbeid med blanding av farger
- Fargeintensitet
- Demping/nedtoning eller økning av fargeintensitet
- Fargesirkelen/nabofarger og kontrastfarger
- Fargers gjensidige påvirkning av hverandre

Klassisk tegning: Frihåndstegning vektlegges i betydelig grad. Det er slik at svært mange barn og unge i den aktuelle alder føler at de ikke behersker frihåndstegning. Det oppstår svært ofte en "tegnesperre". Vi får da ofte det kjente uttrykket "Jeg kan ikke tegne". Mange gror fast i denne forestillingen og slutter å tegne og male for resten av livet. Derfor er det en viktig målsetting å gi våre elever kunnskap om og forståelse for:

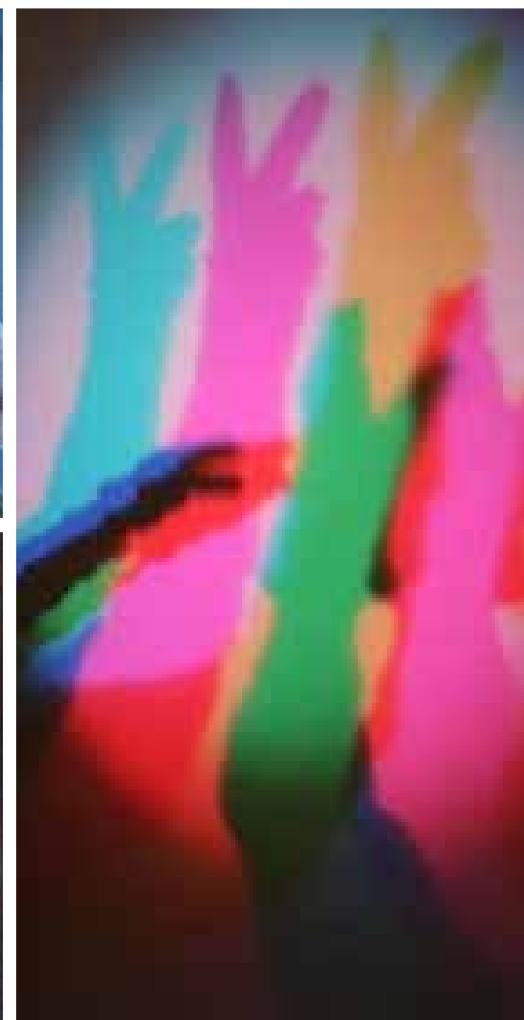
- Teknikker og metoder som kan fremme utvikling og mestring av frihåndstegning
- Viktigheten av å sette av god tid til jevnlige øvelser (som i tillegg til teknikker er nødvendig for utvikling)
- Proporsjoner
- Perspektiv typer og virkninger
- Forkortninger
- Lys/skygge
- Variasjon i strek
- Bruk av ulike redskaper

Komposisjonslære: Kunnskap om og forståelse for:

- Hvordan alle elementene i et bilde virker og samvirker til uttrykket
- Nyanser
- Kontraster
- Balanse/symetri/dynamikk/intensitet/ro/rytme/variasjon/perspektiver/rom/dybde/plan etc.
- Samvirke mellom helhet/detaljer
- Forholdet mellom hovedmotiv, oppmerksomhetsfokus og omgivelser
- Gyldne snitt og gyldne punkt
- Usynlige linjer, positive og negative linjer/former

Ellers jobbes det med akrylmaling, akvarellmaling, fargeblyanter/fargestifter, leire, lino snitt, metoder for idéutvikling, begrepsforståelse og samtaler rundt elevenes evne til vurdering av egne og andres produkter.

7 DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en nasjonal satsing som skal bidra til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Den kulturelle skolesekken er et samarbeidsprosjekt mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet, St.meld. nr. 8 (2007-2008) Kulturell skolesekk for framtida.

MÅLENE MED DKS

- Å medvirke til at elever i skolen får et profesjonelt kunst- og kulturtilbud
- Å legge til rette for at elever i skolen lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- Å medvirke til å utvikle en helhetlig innlemmelse av kunstneriske og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolens læringsmål

Den kulturelle skolesekken har vært en del av regjeringens kulturpolitiske satsing for grunnskolen siden 2001, og har etter hvert blitt utvidet til videregående skole. Dette betyr at alle elever – fra 6 til 19 år – innlemmes i ordningen, hvor kunst- og kulturproduksjoner settes opp på skolene.

DKS er godt innarbeidet i skolen og ser ut til å bli en varig ordning. Formidlingen skal være uavhengig av hvilken skole en går på og hvilken økonomisk, sosial, etnisk og religiøs bakgrunn en har.

*Diverse bilder fra DKS produksjoner
Foto: Hentet fra hjemmesiden til DKS Rogaland*

ØKONOMI OG ANSVAR

DKS finansieres av spillemidler. Kulturdepartementet har ansvaret for DKS og fordeler spillemidlene årlig. I 2012 var summen 167 millioner kroner. I skoleåret 2013/2014 tildeles vel 200 millioner kroner til ordningen. Midlene deles ut etter at overskuddet fra Norsk Tipping er fordelt på vårparten. Samarbeidet mellom Kultur- og Kunnskapsdepartementet er organisert av en styringsgruppe ledet av Kulturdepartementet. Det daglige arbeidet er lagt til sekretariatet, som er plassert i Norsk kulturråd.

Midlene fordeles av Kulturdepartementet til fylkeskommunene etter en fordelingsnøkkel som tar hensyn til geografi, demografi og infrastruktur. Fylkeskommunen viderefordeler midlene mellom grunnskoler og videregående skoler. De har ansvaret for at DKS kommer alle elevene i fylket til gode, og at det tilbys kunst- og kulturproduksjoner som formidles av høy kvalitet. De skal også godkjenne planer og rapporter fra kommunene.

I noen fylker mottar store kommuner hele potten uten fordeling via fylkeskommunen. Disse kalles for direktekommuner eller 100% kommuner. I Rogaland har Karmøy og Stavanger denne ordningen.

Alle spillemidlene skal gå til kunst og kultur. Det er ikke lov å bruke spillemidler

til administrasjon. Fylker og kommuner besørger derfor administrasjonen selv. I tillegg tildeler noen kommuner ekstra midler til lokale produksjoner. Skolesekkens samlede økonomi er derfor langt større enn potten med spillemidler.

Uni-Rokkansenteret og Høgskolen i Bergens 3-årige forskningsprosjekt om Den kulturelle skolesekken, danner grunnlaget for aktuelle spørsmål som ble stilt om ordningen i *Kulturutredningen 2014*.

Noen spørsmål som belyses er:

- Det er en viss spenning mellom utdannings- og kultursektoren omkring DKS. Kulturdepartementet har initiert og definert DKS og det er en utfordring å skape godt samarbeidsklima og praktisk samarbeid mellom de to sektorene på alle nivå.
- Barn og unges perspektiv blir trukket frem og det tilrådes større grad av involvering som deltakere, kritikere og dialog- og beslutningstakere på alle nivå.
- Er virkelig DKS for alle barn? Hva med funksjonshemmede barn og barn fra ulike etniske og språklige minoriteter?
- Hvordan sikrer en god kunstnerisk kvalitet? Kan ordningen ha stivnet og at det utvikles en egen DKS-kunst?
- DKS og kunstfag i skolen. Overtar DKS lærerne sin rolle slik at kunstfagene blir nedprioritert? Blir lærerne sin kunstfaglige og pedagogiske kompetanse nedvurdert og kunstfagene «outsourca» til DKS? I så fall vil dette være skadelig for begge parter, da erfaringer viser at skoler med høy kunstfaglig kompetanse i større grad lykkes med å integrere DKS-opplevelsene i skolehverdagen.

Kulturutredningen 2014 konkluderer likevel med at de utfordringene som eksisterer bør brukes til å utvikle og forbedre ordningen og at en bør satse sterkere på DKS i årene som kommer.

DKS I GJESDAL

DKS er organisert med en styringsgruppe bestående av:

- Skolebibliotekar
- Rådgiver skolekontoret
- Rådgiver kultur
- Rektor (Ålgård skole)
- Inspektør (Oltedal skole)
- Fagansvarlig kunst og håndverk Gjesdal ungdomsskole
- Rektor kulturskolen (kommunekontakt)

Videre er det en ansvarlig kulturkontakt på hver av skolene i kommunen. Kulturkontakten er bindeleddet mellom kommunekontakten og skolen, og bidrar til å sikre best mulige møter mellom elever og utøvere. Kvaliteten i møtet mellom utøvere og elever er avhengig av at informasjon om produksjonen leses av de voksne som skal være med elevene. Noen produksjoner krever konkret forarbeid, mens noen skal oppleves der og da. For alle besøkene er det viktig at elevene er informert om HVA og HVEM som kommer på besøk, og at det skapes en forventning hos elevene.

*Fra DKS produksjonen Kul energi med Jærmuseets omreisende Science Circus
Foto: Jærmuseet*

LOKALE PRODUKSJONER I GJESDAL

DKS Gjesdal ble tildelt kr 115.000,- for skoleåret 2013/2014. Disse midlene går til lokale produksjoner. Det vil si produksjoner bestilt inn av kommunekontakten direkte til elevene i Gjesdal. Midlene fordeles etter tema pr trinn for å sikre at alle elever går gjennom et noenlunde likt løp hvert år.

DKS er nå godt forankret i skolene i Gjesdal. Utøvere, elever og lærere gir gode tilbakemeldinger og enkelte produksjoner bidrar direkte til å oppfylle kompetansemål i forskjellige fag. Således er kulturskolen blitt et ressurscenter for kunsthøgskolen og bidrar på forskjellig vis til gode løsninger til felles beste.

TEMA PR TRINN FOR LOKALE PRODUKSJONER

1 trinn	Teater - Fortellerkunst
2 trinn	Teater - Fortellerkunst
3 trinn	Naturvitenskap - Kulturarv
4 trinn	Naturvitenskap - Kulturarv Jul på gammelt vis i regi av Skole - landbruk hvor DKS dekker buss
5 trinn	Kulturarv Arkeologisk museum, Jernaldergården Fra ull til tråd i regi av Skole - landbruk hvor DKS dekker buss
6 trinn	Litteratur - Forfatterbesøk
7 trinn	Dans
8 trinn	Visuell kunst - Arkitektur tur til Hå gamle prestegård
9 trinn	Film (ikke budsjett til å innfri denne produksjonen)
10 trinn	Musikkkomposisjon

MÅLSETTING:

- Bidra til å gi alle elever i Gjesdal gode opplevelser med lokale, regionale og nasjonale produksjoner i regi av DKS
- Innføre kommunale midler til DKS

TILTAK:

- Sikre at styringsgruppen for DKS i Gjesdal er satt sammen etter gjeldende føringer
- Felles møter og god informasjonsflyt mellom kommunekontakt, kulturkontakter og skolene
- Jobbe for kvalitet i lokale produksjoner i alle ledd

*Fra DKS-produksjonen Drømmeland med Synneva Erland
Foto: Gjesdal kulturskole*

8

KULTURSKOLETIMEN

I Statsbudsjettet 2013 ble det lagt opp til at kommunene skulle gi et gratis kulturskoletilbud til alle elever som ønsket det, i tilknytning til skole/SFO, innenfor 1. - 4. trinn. Regjeringen har nå foreslått å utvikle Kulturskoletimen med virkning fra skoleåret 2014–2015, men sier samtidig at kommunene som nå er i gang og ser at dette er et verdifullt og kvalitativt godt tiltak, oppfordres til å se på muligheten for videreutvikling. En videreføring av tilbudet i Gjesdal må drøftes politisk.

LOKAL TILNÆRMING I KULTURSKOLETIMEN

I Gjesdal ble Kulturskoletimen iverksatt fra skoleåret 2013-2014. Kulturskolen, i samarbeid med en bredt sammensatt gruppe av rektorer, inspektører og SFO-ledere, kom frem til en prosjektbasert modell for dette arbeidet. Valg av modell begrunnes med følgende:

- Elevene får et mer faglig og helhetlig utbytte av å jobbe prosjektbasert
- Timene utnyttes ikke som gratis SFO tilbud
- Geografisk er det store avstander i Gjesdal, og det å ha en time pr uke gjennom hele året er lite hensiktsmessig for en faglærer
- Liten respons fra faglærere i Gjesdal kulturskole, åpnet mulighet for å hente inn kunstnere/faglærere utenfra. Det vil da være mer attraktivt med prosjektbasert undervisning, enn å binde seg opp en time i uken.

Illustrasjon: Trine Mangersnes

Videre blir arbeidet, som i Gjesdal kalles Kulturskole-SFO, organisert slik:

- 3 prosjekt i løpet av året med undervisning på hver enkelt skole
- Hvert prosjekt varer i 5 uker med to faglærere
- Hver skole har en prosjektdag à to timer pr uke innenfor SFO-tiden
- Hvert prosjekt munner ut i en forestilling
- På Ålgård får alle elever i 3. trinn tilbud
- På Dirdal og Oltedal får alle elever i 2. - 4. trinn tilbud
- Det kreves skriftlig påmelding fra foresatte til den enkelte skole

Prosjektfagene er:

- Sang og musisering; elevene jobber mot en opptreden, med praktisk arbeid innen sang med ulike musikalske sjangere og uttrykk. Dette innebærer bruk av musikkens grunnelementer og sentralt står øving, musikalsk kommunikasjon, samspill, samhandling og formidling
- Dans og rytme; elevene skal oppleve danseglede, mestringsglede og kreativitet, samt oppøve evne til samarbeid i gruppen. Elevene skal også kunne skape og gjenskape dans og mestre å danse for et publikum, både for hverandre og på scenen
- Visuelle kunstfag; elevene får prøve forskjellige teknikker og ferdige produkter vil stilles ut. Undervisningen vil først og fremst rettes mot elevenes fantasiverden og bygge videre på den, med positiv tilbakemelding, slik at elevene får bygget opp selvtillit innenfor faget.

ØKONOMI

Totalt bevilges det om lag 177 mill. kroner for skoleåret 2013-2014. Hoveddelen av dette blir tildelt kommunene i rammetilskuddet. I kompensasjonen til kommunene er det lagt til grunn lærerlønn inkludert for- og etterarbeid. Midlene fordeles etter kostnadsnøkkel på vanlig måte. Kommunene får dermed disse midlene tildelt på samme måte som de ville fått tildelt midler til en ny time med undervisning i skolen.

I Gjesdal er kulturskolebudsjettet tilført kr 300.000,- til dette arbeidet. Det innebærer 6 nye prosjektstillinger på 7,5% hver. Det er to faglærere som underviser i 5 ukersprosjekt for hvert fag, 2 timer hver dag. De er på en skole mandagen, en skole tirsdagen osv.

Det er gruppefagene i kulturskolen som er valgt. Gruppestørrelsen kan komme opp mot 50 elever på noen skoler og en til en undervisning vil ikke være gjennomførbart. For å få noenlunde jevne grupper får Oltedal og Dirdal 2. - 4. trinn, mens en på Ålgård velger 3. trinn. Trinn er valgt fordi det er flere elever som går på SFO i 3. trinn enn i 4. trinn, og det antas det er lettere å nå elever som allerede er i SFO.

		2013					2014									
UKE		42	43	44	45	46	2	3	4	5	6	11	12	13	14	15
Fag 1	M															
	T															
	O															
	T															
	F															
Fag 2	M															
	T															
	O															
	T															
	F															
Fag 3	M															
	T															
	O															
	T															
	F															

Tabell som viser oversikt over undervisningen, der rødt er Dirdal, lilla er Ålgård, grønt er Oltedal, blått er Bærlund og gult representerer Solås skole

VEGEN VIDERE

Regjeringen foreslår å avvikle ordningen med én uketime med kulturskoletilbud i skole/SFO på barnetrinnet (1.-4. trinn) med virkning fra skoleåret 2014–2015. Likevel sies det at de kommunene som nå er i gang og ser at dette er et verdifullt og kvalitativt godt tiltak, oppfordres til å se på muligheten for videreutvikling. Den forrige rødgrønne regjeringen fremmet 4. oktober 2013 en lovproposisjon om å innføre plikt for skoleeier til å tilby gratis kulturskoletilbud, jf. Prop. 206 L (2012–2013). Regjeringen vil fremme en melding om å trekke lovproposisjonen.

Med dette, samt fokus på sosial utjevning og Agderforsknings resultater om at en stor andel foresatte ønsker kulturskoletilbudet inn i SFO, må det tas stilling til om Gjesdal skal videreføre Kulturskole-SFO tilbudet.

MÅLSETTING:

- Nå elever som ikke går i kulturskolen fra før
- Høy faglig kvalitet på undervisningen
- Utvise entusiasme for faget i møtet med eleven
- Godt samarbeid mellom kulturskole/skole/SFO

TILTAK:

- Tilsette godt kvalifiserte og entusiastiske faglærere
- Felles møter og god informasjonsflyt mellom kulturskole/skole/SFO

*Dans 2. - 4. trinn, Kulturskoleuka 2013
Foto: Gjesdal kulturskole*

HANDLINGSPROGRAM - PRIORITERTE TILTAK 2014-2020

	Tiltak	Gjennomføringsår	Kostnad årlig	Finansiering	Ansvar for oppfølging	Samarbeids partnere	Kommentar
1	Etablere kommunal egenandel for Den kulturelle skolesekken	fom. 2015	100'	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen	RFK	Ikke pålagt pr i dag, men flere kommuner tilfører egne midler
2	Kartlegge helhetlig behov for eget bygg, innhold, plassering, sambruk etc.	2015	500'	Innlagt i budsjett	Kulturskolen	Tjenesteområde teknisk og andre kulturskoler	Ses i sammenheng med sentrumsutvikling og fremtidige fasiliteter innen kunst- og kulturfeltet. Engangssum.
3	Øking av elevplasser i eksisterende tilbud i tråd med befolkningsvekst og nasjonale føringer	fom. 2015	300'	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen	Jærnettverket	
4	Utvide med 2 nye tilbud	fom. 2015	600'	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen	Jærnettverket	
5	Øking av administrasjonsressurser	fom. 2015	300'	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen		
6	Eget bygg	fom. 2016	Må beregnes	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen	Tjenesteområde teknisk	Retningslinjer utarbeides og legges frem for politisk behandling
7	Innføre søskenmoderasjon og økonomiske friplasser	fom. 2016	200'	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen	NAV/barnevern	
8	Utvide med 2 nye tilbud	fom. 2017	600'	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen	Jærnettverket	
9	Øking av elevplasser i eksisterende tilbud i tråd med befolkningsvekst og nasjonale føringer	fom. 2018	600'	Vurderes som tiltak i budsjett	Kulturskolen	Jærnettverket	

Handlingsprogrammet rulleres årlig ifm budsjett- og økonomiplan. Samtlige kostnader er grove overslag. Prosjekter budsjetteres og vurderes som tiltak i budsjettet. Øvrige tiltak i kulturskoleplanen som ikke er nevnt i handlingsprogrammet, kan prioriteres ved rulling.

www.gjesdal.kommune.no

Gjesdal kommune
Rettedalen 1
4330 Ålgård